

Saara Hyrkkö vihr ym.

Keskustelualoite kulttuurin merkityksestä ja toimintaedellytyksistä

Eduskunnan puhemiehelle

Kulttuurin merkitys ihmisille ja yhteiskunnalle on valtava. Kulttuurin kautta sanoitamme tunteitamme, rakennamme identiteettiämme sekä opimme ymmärtämään toisiamme. Kulttuuri tuottaa iloa, auttaa käsittelemään surua, haastaa ajattelemaan, herättää yhteiskunnallista keskustelua ja tarjoaa kanavan vaikuttaa.

Kulttuuri edistää tutkitusti ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kulttuurin kuluttamisella ja harrastamisella on havaittu olevan työstä palautumista edistäviä, stressitasoja laskevia ja aivotoimintaa kehittäviä vaikutuksia. Kulttuurin ja taiteen keinoin voidaan lisätä osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vuoropuhelua yli sosiaalisten ja kulttuuristen rajojen sekä edistää näin yhteiskuntarauhaa.

Kriisien keskellä kulttuurin merkitys myös kansakunnan resilienssin ja henkisen kriisinkestävyyden kannalta korostuu. Ihmisten ja yhteiskunnan kyky kestää kriisejä ja palautua vastoinkäymisistä on ollut ensin koronan ja nyt Venäjän hyökkäyksen myötä muuttuneen turvallisuustilanteen takia kovalla koetuksella. Taide ja kulttuuri voivat vahvistaa ihmisten mielenterveyttä, mielen joustavuutta ja kykyä sietää epävarmuutta. Toisaalta ne voivat toimia kokoavana voimana ja ankuroida osaksi yhteisöä.

Myös lukemisen ja lukutaidon edistäminen vahvistavat henkistä kriisinsietokykyä esimerkiksi parantamalla kansalaisten kykyä tunnistaa disinformaatiota. Lukutaito on monelle maailmassa elintärkeä selviytymistaito. Suomi on lukutaidon kärkimaita, mutta lukutaito eriytyy jatkuvasti. Lukemisen ja lukutaidon edistäminen torjuu myös sosiaalista polarisaatiota. Suomalaisista aikuisista 11 prosentilla on heikko lukutaito.

Taiteella ja kulttuurilla on myös mittavia positiivisia kerrannaisvaikutuksia talouteen, työllisyyteen ja verotuloihin. Kulttuurilla ja luovilla aloilla on suuri elinkeino- ja työllisyyspoliittinen merkitys ja mahdollisuuksia taloudellisen kasvun veturiksi. Tällä hetkellä Suomessa luovien alojen ja kulttuurialojen osuus bruttokansantuotteesta on 3,6 % ja EU:ssa keskimäärin 7 %. Kulttuurin ja laajemmin luovien alojen osuutta bruttokansantuotteesta tulisi pyrkiä kasvattamaan eurooppalaista keskiarvoa kohti. Kasvu-uralle palautuminen edellyttäneekin elvyttäviä toimia.

Matkailun edistämisessä kulttuurilla ja sen tunnettuudella on suuri merkitys. Merkittävä osa kulttuurin talousvaikutuksista perustuu juuri sen kykyyn tuoda alueelle matkailutuloa. Monet palvelulinkeinit hyötyvät runsaasta kulttuurielämästä. Suomen maakuvatyössä kulttuuri on nyt yksi

Keskustelualoite KA 8/2022 vp

painopisteistä, sillä suomalaisen kulttuurin tunnettuus maailmalla on heikkoa. Kulttuuriset tekijät ja niiden synnyttämät positiiviset elämykset ovat kuitenkin keskeisessä osassa, kun ihminen muodostaa suhdettaan toiseen maahan. Kulttuurin tunnettuuden kasvattaminen olisi tärkeää muun muassa matkailun edistämisen, osaajien houkuttelun ja koko Suomi-kuvan kannalta.

Korona-aika on koetellut kulttuuri- ja tapahtuma-alaa kovalla kädellä. Samalla se on osoittanut kouriintuntuvasti sen, kuinka hailakkaa elämämme olisi ilman kulttuuria ja tapahtumia. Yhteiskuntana emme kaikilta osin onnistuneet tukemaan kulttuurin ja tapahtumien tekijöitä riittävästi tilanteessa, jossa heidän elinkeinonsa oli käytännössä estetty. Koronakriisi toi myös entistä selvemmin esiin monia sellaisia puutteita sosiaaliturvajärjestelmässä ja turvaverkoissa, joiden kanssa kulttuurialan toimijat kamppailevat päivittäin.

Jos jotain hyvää korona-ajasta versoa, se on toivottavasti vahva yhteinen ymmärrys kulttuurin merkityksestä ja arvosta. On korkea aika tunnistaa, miten suuri merkitys kulttuurilla on ihmisille, kansakuntamme resilienssille, yhteisöille, alueille, kunnille ja taloudelle. Suomessa on tehtävä kaikki voitava, jotta kulttuuriala elpyy ja palaa kasvu-uralle ja jotta alalla työskentelevien ihmisten luottamus tähän yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen palautetaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun kulttuurin merkityksestä yhteiskunnalle ja kansakunnan kriisinkestävyydelle sekä kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimintaedellytyksistä.

Keskustelualoite KA 8/2022 vp

Helsingissä 17.3.2022

Saara Hyrkkö vihr
Merja Kyllönen vas
Pia Lohikoski vas
Satu Hassi vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Eva Biaudet r
Sofia Virta vihr
Noora Koponen vihr
Atte Harjanne vihr
Jenni Pitko vihr
Mari Holopainen vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Maria Guzenina sd
Johan Kvarnström sd
Ritva Elomaa ps
Pekka Aittakumpu kesk
Marko Kilpi kok
Hanna-Leena Mattila kesk
Pasi Kivisaari kesk
Hanna Holopainen vihr
Tiina Elo vihr
Timo Heinonen kok
Eveliina Heinäluoma sd
Jukka Gustafsson sd
Matti Semi vas
Veronika Honkasalo vas
Paula Werning sd
Sari Tanus kd
Bella Forsgrén vihr
Jouni Ovaska kesk
Inka Hopsu vihr
Iiris Suomela vihr
Harry Harkimo liik
Mikko Ollikainen r
Anders Norrback r
Sari Multala kok
Mari-Leena Talvitie kok
Heikki Vestman kok
Janne Heikkinen kok
Tom Packalén ps
Arto Satonen kok
Juho Eerola ps
Hanna Huttunen kesk

Keskustelualoite KA 8/2022 vp

Hanna Kosonen kesk
Mirka Soinikoski vihr